

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 21983
Tarih : 12.10.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/10/2022 16:31
Sayı: E-120.10-1095800

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

41 madencinin yaşamını yitirdiği Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Amasra Müessesesinde yaşanan işçi katliamının arkasında yatan nedenlerin her yönü ile araştırılması, kârı insan yaşamının önüne koyan piyasa anlayışının sorgulanması, Sayıştay raporlarını yok sayan, denetim görevini yapmayan ve geliyorum diyen işçi katliamını önleyecek tedbirleri almayan tüm sorumluların açığa çıkarılıp yargılanmalarının sağlanması, özgür ve demokratik sendikaların yaratılması, sendikaların iş cinayetlerinin önlenmesinde tutum alışlarını engelleyen baskı ve yaptırımların önüne geçilmesi ve sendikaların, İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi'nin, yapılan bilimsel çalışmaların ortaya koyduğu insan onuruna yakışır çalışma koşullarının sağlanması doğrultusunda gerekli önlemlerin alınarak kömür madenlerinde yaşanan iş cinayetlerinin önüne geçilmesi, sağlık, güvenlik ve ekolojiyi birlikte ele alarak kömür madenciliğinden çıkma adımları dahil olmak üzere köklü çözümlerin ve yapısal düzenlemelerin gündeme alınması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

Uluslararası sözleşmeler, iş yasası ve mevzuat işverenleri her türlü önlemi almakla, iş kazalarını ve iş cinayetlerini önlemekle, devlet de bu önlemlerin alınıp alınmadığını denetlemekle yükümlü kılmaktadır. Ancak siyasi iktidarın iş cinayetlerini “kader planı”, “fitrat” ya da “kaza” olarak olağanlaştırmamasından, denetimsizlik ve izlenen cezasızlık politikasından güç alan patronların işçi sağlığı ve işçi güvenliği tedbirlerini sadece bir maliyet unsuru olarak değerlendirerek, daha fazla kâr etmek için bile bile önlem almadığı, üretim zorlamalarına gittiği görülmektedir. Avrupa Birliği'nin (AB) resmi istatistik ofisi Eurostat ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) verilerine göre iş kazalarında en fazla insanın yaşamını yitirdiği ülkeler sıralamasında birinci sıradaki yerini korumaktadır.

Son 20 yılda Karaman/Ermenek'te, Kastamonu/Küre'de, Bursa'da, Balıkesir'de, Zonguldak'ta, Elbistan'da, Soma'da, bir kez daha Ermenek'te, Siirt Şirvan'da ve Şırnak'ta meydana gelen büyük facialarda yüzlerce işçi katledilmiştir. 301 madencinin yaşamını yitirdiği Soma örneğinde olduğu gibi toplu katliamlara sebebiyet veren maden şirketleri ve sahiplerinin hiçbir şey olmamış gibi maden işletmeye devam edebilmeleri hükümetin ucuz emek politikasının ve iş cinayetlerine yol verme anlayışının tezahürü olmuştur. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin verilerinde yer alan AKP hükümetleri döneminde sadece madenlerdeki iş cinayetlerinde 1989 kişinin yaşamını yitirmesi ve iş cinayetlerinin üçte ikisinin son 20 yılda işlendiğini göstermesi çalışma yaşamında izlenen politikaların sorgulanmasını gerekli kılmaktadır.

Alınmayan önlemler ülkenin dört bir yanında maden emekçilerinin hayatlarına mal olmaya devam etmektedir. Eksi 300 kotunda grizu patlaması riskinin arttığını, işçi sayısının tehlike doğuracak şekilde azaltıldığını ortaya koyan 2019 yılı Sayıştay raporuna rağmen daha fazla kâr uğruna Bartın'ın Amasra ilçesindeki TTK'ya bağlı olarak çalışan maden ocağında uyarıların dikkate alınmaması ve işçi sağlığı ile iş güvenliği hususlarındaki keyfiyet sonucunda 41 işçi yaşamını yitirmiştir. Sayıştay raporunda işletmede bin 145 çalışan olması gerekirken, 622 çalışanın yer aldığı, azalan işçi sayısına bağlı olarak, kömür kazı faaliyetinin yapıldığı ayaklarda yeterli sayıda işçi bulunmadığı bu durumun ise başta iş güvenliği olmak üzere üretim ve işgücü verimliliklerini düşürdüğüne görüldüğü, gündüz vardiyası dışındaki olası arızalara anında müdahale edilememekte olduğu, ocaktaki üretimin, su tahliyesinin, hayati önem arz eden havalandırmanın devamlılığı, merkezi gaz izleme servisi tarafından 24 saat takip edilmesi gereken tehlikeli gazların ölçülmesi için sürekli değişen şartlara göre gerekli sistemlerin

kurulması, bu sistemlerin arıza ve bakım çalışmalarının eksiksiz ve zamanında yapılabilmesi, bu durumun gerek işçi sağlığı ve iş güvenliği gerekse üretimin sürekliliği açısından olumsuz sonuçlara sebep olmaması için Müessesenin, hazırlık, tamir tarama, bakım onarım, elektro-mekanik vb. işçi noksanlıklarının bir an önce giderilmesi gerektiği belirtilerek bu durumun da başta iş güvenliği olmak üzere üretim ve işgücü verimliliklerini düşürdüğü bulgusuna yer verilmiştir. Ayrıca; 2019 ve 2020'de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişlerinin Amasra'daki madene gidip denetim yapmamış oldukları da basında yer alan açıklamalarda belirtilmiştir.

Sosyal hukuk devletinde temel amaç iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı iş yasalarını ILO standartları ile uyumlu hale getirilerek, çalışanlarını korumak ve geliştirmektir.

Bu bağlamda; 41 madencinin yaşamını yitirdiği Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Amasra Müessesesinde yaşanan işçi katliamının arkasında yatan nedenlerin her yönü ile araştırılması, Sayıştay raporlarını yok sayan, denetim görevini yapmayan ve geliyorum diyen işçi katliamını önleyecek tedbirleri almayan tüm sorumluların açığa çıkarılıp yargılanmalarının sağlanması, özgür ve demokratik sendikaların yaratılması, ve sendikaların, İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi'nin, yapılan bilimsel çalışmaların ortaya koyduğu insan onuruna yakışır çalışma koşullarının sağlanması doğrultusunda gerekli önlemlerin alınarak kömür madenlerinde yaşanan iş cinayetlerinin önüne geçilmesi amacıyla TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasını arz ve teklif ederiz.

GEREKÇE

Uluslararası sözleşmeler, iş yasası ve mevzuat işverenleri her türlü önlemi almakla, iş kazalarını ve iş cinayetlerini önlemekle, devlet de bu önlemlerin alınıp alınmadığını denetlemekle yükümlü kılmaktadır. Ancak siyasi iktidarın iş cinayetlerini “kader planı”, “fitrat” ya da “kaza” olarak olağanlaştırmasından, denetimsizlik ve izlenen cezasızlık politikasından güç alan patronların işçi sağlığı ve işçi güvenliği tedbirlerini sadece bir maliyet unsuru olarak değerlendirerek, daha fazla kâr etmek için bile bile önlem almadığı, üretim zorlamalarına gittiği görülmektedir. Avrupa Birliği'nin (AB) resmi istatistik ofisi Eurostat ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) verilerine göre iş kazalarında en fazla insanın yaşamını yitirdiği ülkeler sıralamasında birinci sıradaki yerini korumaktadır.

Son 20 yılda Karaman/Ermenek'te, Kastamonu/Küre'de, Bursa'da, Balıkesir'de, Zonguldak'ta, Elbistan'da, Soma'da, bir kez daha Ermenek'te, Siirt Şirvan'da ve Şırnak'ta meydana gelen büyük facialarda yüzlerce işçi katledilmiştir. 301 madencinin yaşamını yitirdiği Soma örneğinde olduğu gibi toplu katliamlara sebebiyet veren maden şirketleri ve sahiplerinin hiçbir şey olmamış gibi maden işletmeye devam edebilmeleri hükümetin ucuz emek politikasının ve iş cinayetlerine yol verme anlayışının tezahürü olmuştur. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin verilerinde yer alan AKP hükümetleri döneminde sadece madenlerdeki iş cinayetlerinde 1989 kişinin yaşamını yitirmesi ve iş cinayetlerinin üçte ikisinin son 20 yılda işlendiğini göstermesi çalışma yaşamında izlenen politikaların sorgulanmasını gerekli kılmaktadır.

Alınmayan önlemler ülkenin dört bir yanında maden emekçilerinin hayatlarına mal olmaya devam etmektedir. Eksi 300 kotunda grizu patlaması riskinin arttığını, işçi sayısının tehlike doğuracak şekilde azaltıldığını ortaya koyan 2019 yılı Sayıştay raporuna rağmen daha fazla kâr uğruna Bartın'ın Amasra ilçesindeki TTK'ya bağlı olarak çalışan maden ocağında uyarıların dikkate alınmaması ve işçi sağlığı ile iş güvenliği hususlarındaki keyfiyet sonucunda 41 işçi yaşamını yitirmiştir. Sayıştay raporunda işletmede bin 145 çalışan olması gerekirken, 622 çalışanın yer aldığı, azalan işçi sayısına bağlı olarak, kömür kazı faaliyetinin yapıldığı ayaklarda yeterli sayıda işçi bulunmadığı bu durumun ise başta iş güvenliği olmak üzere üretim ve işgücü verimliliklerini düşürdüğüne görüldüğü, gündüz vardiyası dışındaki olası arızalara anında müdahale edilememekte olduğu, ocaktaki üretimin, su tahliyesinin, hayati önem arz eden havalandırmanın devamlılığı, merkezi gaz izleme servisi tarafından 24 saat takip edilmesi gereken tehlikeli gazların ölçülmesi için sürekli değişen şartlara göre gerekli sistemlerin kurulması, bu sistemlerin arıza ve bakım çalışmalarının eksiksiz ve zamanında yapılabilmesi,

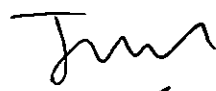
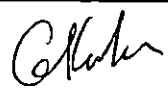
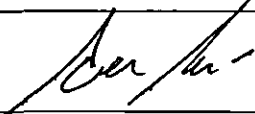
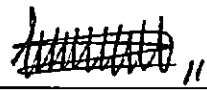
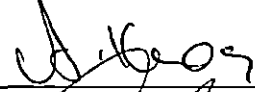
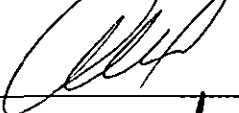
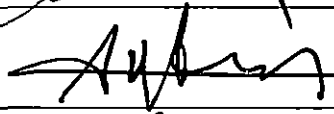
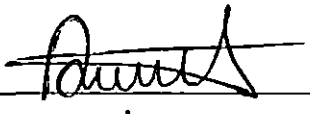
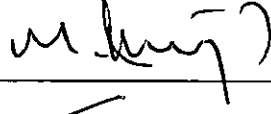
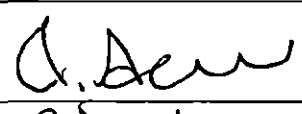
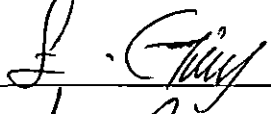
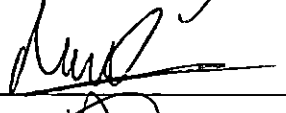
bu durumun gerek işçi sağlığı ve iş güvenliği gerekse üretimin sürekliliği açısından olumsuz sonuçlara sebep olmaması için Müessesenin, hazırlık, tamir tarama, bakım onarım, elektro-mekanik vb. işçi noksanlıklarının bir an önce giderilmesi gerektiği belirtilerek bu durumun da başta iş güvenliği olmak üzere üretim ve işgücü verimliliklerini düşürdüğü bulgusuna yer verilmiştir. Ayrıca; 2019 ve 2020’de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişlerinin Amasra'daki madene gidip denetim yapmamış oldukları da basında yer alan açıklamalarda belirtilmiştir.

Öte yandan, Türkiye madenlerde yanıcı malzemelerin kullanımını da sınırlandıran 94/9/EC Sayılı AB Direktifini (ATEX direktifi) hem yasalar nezdinde hem de uygulamada uygulamaya koymuş olsa da Bakanlar Kurulu tarafından 4 Ağustos 2015’te bu konuda ulusal mevzuatın uygulanmasını ileri bir tarihe erteleyen bir karar alınarak 2020 yılına ötelenmiş ancak halen bu konuda bir girişimde bulunulmamıştır. Olası kazalarda can kaybını önlemek için gerekli olan yaşam odaları, solunum destekleyici aletlerin yetersizliği, siyasetin bürokrasiye müdahalesi sonucu oluşan kadrolaşma, liyakatsiz atamalar ve mühendislerin yetki ve sorumluluklarının yeterli ve doğru belirlenmemiş olması; yaşanan cinayetin sebeplerini de ortaya koymaktadır.

İş kazalarının %98’inin; gerekli tedbirler alındığı takdirde meslek hastalıklarının da %100 önlenilebileceği gerçeğinden hareketle her yıl iş kazalarının ve işçi cinayetlerinin artıyor olmasının iş kazası, kader, işin fitratı gibi kavramlarla açıklanamayacağı açıktır.

Sosyal hukuk devletinde temel amaç iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı iş yasalarını ILO standartları ile uyumlu hale getirilerek, çalışanlarını korumak ve geliştirmektir.

Bu bağlamda; 41 madencinin yaşamını yitirdiği Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Amasra Müessesesinde yaşanan işçi katliamının arkasında yatan nedenlerin her yönü ile araştırılması, Sayıştay raporlarını yok sayan, denetim görevini yapmayan ve geliyorum diyen işçi katliamını önleyecek tedbirleri almayan tüm sorumluların açığa çıkarılıp yargılanmalarının sağlanması, özgür ve demokratik sendikaların yaratılması, ve sendikaların, İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi’nin, yapılan bilimsel çalışmaların ortaya koyduğu insan onuruna yakışır çalışma koşullarının sağlanması doğrultusunda gerekli önlemlerin alınarak kömür madenlerinde yaşanan iş cinayetlerinin önüne geçilmesi amacıyla TBMM İç Tüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	